

Hermanis Paukšs

MANS ĀRPRĀTS MANI NES PĀR PĻAVĀM

* * *

Pusviens
Kāda nozīme laikam?
Es esmu vilks
Ar nošķeltu galvu
Un mazām dzeltenām acīm
Degošām naidā

Es zinu ka nevar
Izlēkt no sevis
Kā no ejoša vilciena izkāpt
Es zinu ka slāpes
Neremdē dzerot

* * *

Kad mana dvēsele grimst tumsā
Un sapņiem ceļu neatrast,
Kad velti prāts un griba cīnās,
Kam vienam otru nesaprast,
Kad iztēlē kā salda inde
Sāk fantastiski ķēmi plaukt
Un veidot dejas melodijās,
Kas sirdi plosot aizvijas
Caur netveramas vētras šalkām,
Kur, liekas, aizmirstība sauc,
Kas saldāka par dzīvi liecas,
Kaut nāves elpā šūpojas, –
Es tevi velti piesaukt cenšos
Un atdzemdināt atmiņās
Kaut vienu vēsu pieskārienu
No tavas rokas mierīgās.

* * *

Oda lidojums laikmetā –
Kas to vairs pamanīs?

Tā ir dzīvības elpa –
Rītausmā logi svīst.

Tā ir sāpīgā apziņas stīga –
Tas nav ods, kas tur sīc.

* * *

Ar ēnu bezvējš sarunājās
Un stāstīja, kā apdziest spīts,
Kā vienaldzības kaudzē krājas,
Kā glēvums rāpjas debesīs,
Kā sirds bez apziņas prot klusēt,
Kā klusums neko nenoklusē,
Bet tikai saprot piedodošs...

Ar ēnu bezvējš sarunājās
Un aicināja to sev līdz.

* * *

Ir maiga spēle diena gaistošā,
Ko uzsāk lapas vēja nopūtā,
Ko uztver rasa zālē trīsošā...

Bet man kas tiek?
Kas mans no visa tā?

* * *

Par tavām saskūpstītām lūpām
Trīs kapeikas es varu dot.
Vai redzi miglu laukā kūpam?
Tu velti manā plecā kod.

Es zinu – visi kādreiz klūpam –
Un tāpēc nesmejos par to –
Kā nesmejos par viļņu šūpām,
Kur jūrnieks atdusu sev rod.

Bet jūtu dzīvei ādu lūpam
Un saprotu, ka tas ir sods.
Vai redzi miglu laukā kūpam?
Es pārvērtīšos drīz par to.

* * *

Nolādētās bezpajumtnieces
Zvaigznes
Skatās kā aiznes
Laiks tavu seju
Pa straumi uz leju

* * *

Pakar man kaklā
Savu zobu mirdzošās krelles
Lai tie tur dus
Kā pienbaltas dēles

Aizslauki
Man miegu no acīm
Ar saviem sirreālajiem matiem
No lūpām
Aizslauki vīnu
Kā asinis
No giljotīnas

* * *

Dzīve ir īsa bet tas nav nekas
Labi ka pāiet tā ātri
Pēdējo pavēsti atsūta pasts
Atveras mūžības vārti

Dodamies augšup kur eņģeļi stāv
Plivinot sniegbaltiem spārniem
Pienāk tas brīdis kad nāves vairs nav
Ir tikai virziens kurp jāiet

Ir tikai saule kas smadzenes griež
Ir tikai gaisma bez prāta
Ir tikai laime kas apziņu spiež
Mūžību rijot bez sāta

* * *

Krustojas ceļi un pinas
Izliekas līkuločiem
Fanfaru spožajās rīklēs
Īstais un vienīgais
Nosmok

* * *

Aukstums tālums un tumsa
Cita nekā te vairs nav
Nedzird pat vālodzi skumstam
Pelēkā vakarā

Aukstums tālums un tumsa
Visapkārt sastindzis viss
Jūtu sev pāri gumstam
Saplēstas debesis

Aukstums tālums un tumsa
Novirmo apkārt kā vaids
Tur mana dvēsele uzsāk
Dziesmu kas neskanēs vairs

* * *

Kad visa pasaule guļ sniegā
Kā sieva jaunos palagos,
Pār taviem aizvērtajiem plakstiem
Es, klusu ciezdams, noliecos
Un ilgi klausos tavā elpā.

No maigās sejas siltums plūst
Un mūs uz brīdi it kā vieno,
Tad vienotība atkal zūd.

Un, atliecies no tavas sejas,
Es stāvu, varbūt atvadās,
Un krītošs sniegs trīs manās skropstās
Kā aukstas, tīras asaras.

Kad visa pasaule guļ sniegā,
Es mēmi tajā atskatos,
Tu netraucēta paliec miegā
Kā zeme baltos palagos.

* * *

Kurai stīgai pieskaries –
Tā sāp,
Kurai stīgai pieskaries –
Tā kliež.

Un nekas –
Ka mums vairs nesaskan,
Ja tu manas stīgas
Neaizliež.

* * *

Salds
Ir mirklis,
Jo mazs.

Viena ledene
Papīra
Tūtā.

Tauriņam mūžībā
Salst.

Mūžība liela,
Grūta.

* * *

Uzspēlē
Šovakar kaut ko lēnu
Kaut ko līdzīgu
Valsim

Udziedāsim
Klusi uz balsīm

Dejosim
Pirkstu trīsās
Kā smieklu atbāsis
Zaudētā mēnesnīcā

* * *

Nu jau laikam neticu nekam.
Un pat tam, ka nosprāgšu uz stūra,
Lūdzot kaut ko TĀDU nezin kādam,
Roku pastiepis no nenormālo būra.

Sākumā es neticēju jēram,
Ka tas žēli blēj, kad viņu kauj –
Līdzīgs izsalkušam cīņas zvēram,
Ļāvos nazim, lai tas roku rauj.

Vēlāk neticēju tev, tad kādai citai,
Kurai noticēju, nebija tā vērts.
Sāku svaidīties, un iznāca, idritvai,
Visai dīvains pārvērtību mērs.

Beidzot, paldies Dievam, aleluja,
Nokārtojies viss, kā vajadzīgs –
Neticu nevienam pašam. Nu jau
Arī sev. Es esmu neticīgs.

Roku pastiepis no nenormālo būra,
Lūdzu kaut ko TĀDU nezin kam.
Ja man ļautu nosprāgt uz šī stūra,
Varbūt noticētu vismaz TAM.

* * *

O, dzīve! Amorālā kuce!
Vai neizbrienams garlaicības purvs.
Pie elkudievu kājām krītam dusēt,
Bet atmostoties – glābiņa nekur!

Cik reižu esmu mīlējis! Cik alcis!
Cik bieži naidā dedzis aizvainots un stulbs –
Ar sārtu miglu pielijušām acīm,
Ar dvēseli kā neizbrienams purvs.

Kā gribas Dievam noticēt! Bet velti!
Cik tālu skaties – Dieva nav nekur!
Kā mirklis nozibēja kādās acīs –
Un pazuda. Kā mirāža. Kā murgs.

Cērt trula izkopts dzīvi. Paša rokas
Vairs nepalīdz, bet salti kaklu žņaudz.
Cik daudz man dots! Bet iznīcības kurmis
Tam visam kapu, kapu, kapu rok...

Ardievu, Stulbum! Kretīnism – ardievu!
Uzredzēšanos, Solījumi Saldie!
Cērt paša izkopts rīklē melnu rievu,
Lai krītu pats pie sava bērnu galda.

* * *

Nekas es neesmu. Viss murgi.
Ar trūdu plēvi pārklāts viss.
Nav dvēseļu. Ir tikai purvi.
Dzied šausmu kori debesīs.

* * *

Rudens krāsas
Dzērvju kāsis
Nu ir
Viss

Aizlido
Un paliek
Tikai
Debesis

* * *

Kad mīlās lūpas skūpstam raisās
Kā tauriņspārni lidojumam,
Mēms jautājums vēl notrīs gaisā –
Ko pagājšreiz no tā mēs guvām?

* * *

Cik lielām lāsēm asins pil
No tavām lūpām sarkanām
Peld asinspeļķē milzu zivs
Un man ar to ir jārunā

Labdien es saku sveika zivs
Kā klājas muļķe mērcē šai
Te opera un varens cirks
Es esmu zivju dresētājs

Tā sieviete kam lūpas raud
Nav zivs bet muļķe tomēr ir
Jo zobus atņirguši draud
Ka dzīve ir šis milzu cirks

* * *

Mans ārpriāts mani nes pārlāvām –
Kur tevi tavējais mēdz nest?
Un galu galā izslēgts nava,
Ka kādreiz satiksimies mēs.

Kas ir, kad divi psihi tiekas?
Ko tie viens otram pateikt steidz?
Vai maigi savijas kā sliekas
Un mezglā savu dzīvi beidz?

Vai varbūt tie kā mahairodi
Viens otram pretī ilkņus griež?
Kā saniknoti hotentoti
Ar asiem tomahaukiem sviež?

Mans ārpriāts mani nes pārlāvām,
Un minēt atsakās mans priāts,
Kā beigsies psihi sastapšanās
Zem mūsu saules jukušās.

* * *

Pieliec man nazi pie rīkles –
Un lai tas tur brīdi vēl mirgo –
Kā mēness zarotņu tīklos,
Kā piesis pirms sauciena –
Zirgos!

* * *

Vīns, lūk, un augļi, un jūs, manas dāmas,
Kuru daiļums pat vītumā zied!
Beigušies farsī un beigušās drāmas,
Dzīvība saldami vēl dāvā mazliet.

Dzeriet nu vīnu un uzēdiet augļus!
Ticiet – jūs skatīt, vēl laime man šķiet!
Neņemiet galvā tos ķērcošos kraukļus,
Kuri par kapsētas labumiem dzied!

Bumbierī kosties vēl spēj mani zobi,
Ja vien tas tiešām ir gatavs un mīksts.
Jūsu krūtis no krūšturiem lobīt
Gribētu labprāt, ja vien to vēl drīkst.

Vīnu gan nedzeršu – iekšas vairs netur,
Caureju izsauc pat krāšņais "Bordo" –
Tikai no konjaka zarnas vēl nekurn,
Bet man ir prieks te pat nedzert neko!

Sēdieties, dāmas, un trieciet par dzīvi!
Trieciet par jaunību aizskrējušo!
Varbūt, ka tiešām mēs būsim reiz brīvi,
Tomēr pirms kapa es šaubos par to.

* * *

Blīvs murgs ir mūsu eksistence,
Un pārgriezt vēnas –
Tikai prieks! –
Kad nāves bālā ekselence
Pie izkopts savu strīķi liek.

* * *

Var daudzreiz tumsā apmaldīties
Un mīļās muti neatrast
Var velti pakaļ laimei dzīties
Var paša dziesmu nesaprast
Bet nevar dzīvot tādu dzīvi
Kur neaug kaut viens vienīgs koks
Un nevar atrast labu virvi
Lai pieklājīgi pakārtos

* * *

Ar vakarvēju aiziet diena
Un sabāž platās kabatās
Gan vientulības mēmās sienas,
Gan mūsu sāpes banālās.

Ar vakarvēju aiziet diena
Un smīnēdama atskatās
Uz ugunīm, kas mājās ienāk
Kā zīmes, ka drīz valdīs nakts.

Ar vakarvēju aiziet diena
Un daudziem tā ir pēdējā,
Bet citiem jauna diena pienāks
Ar rūpēm un ar ciešanām.

Ar vakarvēju aiziet diena,
Kur saule rietēdama mirst,
Kur, nepiederēdams nevienam,
Par sapņiem smejas apvārsnis.

Ar vakarvēju aiziet diena,
Sirds dauzās krūšu kapličā –
Visapkārt ribu restes slienās
Un nelaiž muļķi brīvībā.

Ar vakarvēju aiziet diena –
Lai atļauts man to pavadīt
Līdz vietai, kur tu gaidi viena
To mani, kuru ņemt sev līdz

* * *

No pleciem mīlai plīvurs raisās...

Bet tas nav plīvurs, tā ir doma,
Kas neredzama izšķīst gaisā
Un pazūd pusnakts melnā somā
Starp drūmi vizošajām zvaigznēm.

No pleciem mīlai plīvurs raisās,

Bet tās ir manas aukstās rokas,
Kas tirpas tai pār miesu kaisa
Un rada nebeidzamas mokas
Pirms sapņu kalniem pāri aiznes.

No pleciem mīlai plīvurs raisās...

Kas tas par uzmācīgu skatu?!

Deg zelta liesmās mute kairā,
No manām acīm tavas vairās,
Ir tumša nakts, bet nav vairs laimes,
Pār baltiem kalniem, pilniem murgu
Starp drūmi vizošajām zvaigznēm
Mēs kaisli lidojam, bet kurpu?

* * *

Es zinu – stiprie izdzīvos
Bet vājos dzīve samalt pratīs

Un atnāc tu man irkli dot
Un savā mulsā smaidā satīt

Es celšu Tevi pāri upei
Kur varēsīm par visu klusēt

* * *

Tas ārprāts nav, bet tā ir laime,
Kas rītausmā uz takas zied,
Es dodos meklēt zelta spaini
Un ūdeni, ko sirdī liet.

Bet laime plaukst un izgaist klusi,
Kā sirdī saplīst svētais trauks.
Nāk mijkrēslis pār māju dusēt,
No lauskām jaunas puķes aug.

Tik tās nav līdzīgas tai vienai,
Kas rītausmā uz takas zied.
Kur tagad zelta spaini lienēt,
Kur svēto ūdeni vairs liet?

* * *

Zaļš pienāk rīts beidz zvērot nakts
Tu vērot steidz kā izdeg dakts
Kas pieder mums un kas ir zagts
To klusē rīts to aprok nakts

Jā rīts ir zaļš raibs dzenis kaļ
Vai tas ir krusts vai tas ir šķēps
Mēļš lēktā aizdegas tavs tērps
To vajag dzēst to vajag slēpt

Ir jāsteidz rokām zemi rakt
Zaļš izplaukst rīts gārdz melna nakts
Cik melna nakts tik dzenis kaļ
Un sauc pie sevis atpakaļ

* * *

Nepazūdi
Veikli miglā,
Neizgaisti,
Smilga!

Nelauzīšu tevi
Vidū pušu -
Saudzīgs
Būšu

* * *

Pār laukiem zilgajiem
Kad vēsa migla plūst
Caur krēslu sāpīgs saldums dvēselē kad zogas
Kad rudens drēgnām rokām
Tiecas apskaut mūs
Un koki lapām apvītušām ubago aiz loga
Pār tavu muti mierīgo
Kā ēna noliecos
Lai tava elpa mani atkal sasildītu

* * *

Tu esi
Mana brīvība
Jo esi –
Brīva no manis.
Tev pieder
Visa pasaule –
Man arī.

* * *

Laiks pārpin tavas kuplās bizes
Un rudens puķes matos sprauž.
Tas lietūs, kas tev acīs vizēs,
Lai manu varavīksni lauž.

Lai sabirst krāsas sīkās druskās
Un tavās plaukstās mirdzot krīt.
Ko jaunu ir par vēlu uzsākt,
Bet prieks būs atnākošais rīts,

Kas uzliesmos kā pavasaris
Un klusi zaļā zālē degs.
Tas ugunskurs būs mūsu arī,
Līdz karsti pelni zemi segs.

MEITENES BLŪZS

Visus spoguļus sasita
Mīļotais mans,
Visus spoguļus sasita
Mīļotais mans,
Visus spoguļus
Pasaulē.

Visus spoguļus sasita
Mīļotais mans,
Visus spoguļus sasita
Mīļotais mans,
Lai es neredzu,
Cik esmu skaista.

Bet es paslēpu spoguļi
Dārgāko man,
Bet es paslēpu spoguļi
Dārgāko man,
Es to paslēpu
Mīļotā acīs.

* * *

Ardievu!
Mums bija šai pasaulē lemts
Brīdi tikties kā krustoties stariem.
Ardievu!
Kas dots, tikai tas mums tiks ņemts,
Kad nāve liks visus uz svariem.

Ardievu!
Es mīlēju tevi par maz.
Ardievu!
Es sen jau to zinu.
Vēl reizi lai skatieni sakrustojas.
Ardievu!
Es atgādinu.

Ardievu!
Jo Dieva ir bijis par maz
Gan manā, gan tavējā dzīvē.
Ardievu!
Mums nestāsta pasakas,
Bet stāsta, ko drīkstam mēs mīlēt.

Ardievu!
Kaut pretojos, nāve mūs šķirs.
Ardievu!
Kaut raudu par tevi.
Ardievu, ardievu!
Kaut nevajag mirt,
Mūs aicina tumsa pie sevis.

Varbūt, ka tev tiešām
Reiz atdzimt būs lemts
Caur trūdiem un puveklīem
Ziedā,
Varbūt man kā putnam
Būs nolaisties lemts

Tam blakus
Un saldkaislē dziedāt.

Varbūt, ka varbūt,
Bet nevarbūt var,
Un tāpēc es saku
Ardievu!
Tai pasaulē neredzēt
Tevi nekad,
Kā šaisaulē neredzēt
Dievu.

* * *

labu apetīti kungi
siltā pēcpusdienas rītā
vēderi vēl nosvīdušie
trīs pēc darba padarītā
migla migla liela rasa
kumeliņu laukā laidu
kas tā migla kas tā rasa
lielu miglu acīs laida
rasa tā ir vēderrasa
vēderrasa prasīt prasa
un kad prasa vēderrasa
tai ir jādod ko tā prasa
nikns suns ir vēderrasa
pazūd manis kumeliņis
lielā miglā vēderrasā
vien pa sapņiem atnāk ciemā
skumji zviedz un kaut ko prasa
bet tas zviedziens ir kā dzeja
nesaprotamā ko drukā
vai tad nevar izsacīties
avīžfrāzē
skaidrā smukā
klau kā vēderrasa plosās
vaļā palaista no ķēdes
visi saprot bet tas kumeļš
būs vien iztvīcis pēc ķēves

migla migla asinrasa
izplaukst kumeļam uz pieres
labu apetīti kungi
krietnu kuņģi
skaidras nieres

* * *

Slēdz žokļus patiesības ķēde
Un patentētas atslēgas,
Jau konvulsijās raustās mēle
Pa rīkli, kas vairs nedziedās.

Bij' zvēra kauciens serenāde
Starp tikumiskiem cilvēkiem,
Nu sirdsapziņa velti ārdās,
Ka reiz es biju viens no tiem.

* * *

Mana sirds ir sarkana dūre,
Gaļa, kas krūtīs raustās,
Niknumā uzmilzusi
Kā asiņains rausis.

Mana sirds ir sarkana dūre,
Kas pašam pa purnu sit,
Pārvēršas kotletē mūlis,
Izplaukdams asinīs.

Sirds man kā indīga neļķe
Miesu, dvēseli ēd,
Personība sēž peļķē –
Degradēts ES.

* * *

Kad āda pusē nodīrāta
Un smadzenes kā puķe plaukst,
Ar pirkstiem ienaidnieki rāda
Un nikni rīkli pārkož draugs.

* * *

Dzīvi drausmīgu, kaut arī īsu,
Liktens labprāt ir dāvājis man –
Nāves priekšā kopš dzimšanas trīcu,
Apkārt mirēju vaidi kur skan.

Cilvēks atnācis tāpēc, lai ietu
Tūlīt atpakaļ turp, kur nekā
Nav, tikai bezgalīgs zvaigznāju lietus
Izirst tumsā un klusumā.

Dzīvi drausmīgu, kaut arī īsu,
Tiešām laimīgi nodzīvot lemts –
Kur starp mirēju vaidiem es trīcu,
Trūdu smakā kur gribas man vemt.

* * *

Vienu vārdu
Pēdējo vārdu es lūdzu

Man nav
Par ko taisnoties
Un negribu
Grēkus sūdzēt

Vienu vārdu vēl uzklausiet –
Pēdējo vārdu –
Jūs sakāt – man jāaiziet?
Es atbildu –
Lūdzu!

* * *

Jā - drīz būs beigas - paldies Dievam! -
Un miesai ļauts būs zārkā pūt -
Bez skaļiem vārdiem un bez nievām
Par sevi drīkstēšu es kļūt!